

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četiri leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Noroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so poštnine proste. — Telefon št. 2.

Kaj bo s parlamentom?

Od ujedinjenja pa do danes smo že imeli lepo število vlad. Doslej se še ni oklepala nobena tako krčevito ministrskih stolov, kot sedanja.

Že po končanem glasovanju za ustavo bi se bila morala umakniti, a je moral kralj v bolezen in na Francosko, samo, da so imeli vladinovi vzrok, da se obdržijo pri vladnih koristih. Kralj je že po vladnih poročilih davno ozdravel, bi že moral biti v Beogradu, a naenkrat mora k zdravemu kralju Pašiću. Se pred nekaj dnevi so poročali listi, da bo Pašić sam pisal menim potom sporočil kralju o notranjih in zunanjih dogodljajih v naši kraljevini, a to Pašićovo pismo bi bilo menda predolgo izpadlo, radi tega se je gospod ministrski starosta sam odpravil k zdravemu kralju na Francosko. Sedaj naenkrat ima Pašić toliko povedati kralju in milim zaveznikom pri vrhovnem svetu, da tega ne bo opravil do 20. t. m., ko bi se moral sestati parlament, ampak bodo morali sklicanje skupščine odgoditi, samo, da ne bo treba Pašiću prekiniti — ustmena poročila kralju in vrhovnemu svetu.

Poprej je čakal parlament na kralja, sedaj pa na kralja in Pašića, ki se razgovarjata v Parizu, namesto da bi se doma v Beogradu.

Kralja ni ... Pašić se razgovarja v Parizu ... torej ministrskega predsednika ni doma ... parlamenta se ne bo bogzna kako dolgo ne ... pač pa so in še bodo ostali krog ministrske mize g. Pribičević in drugovi, ker se bojijo parlamenta in odgovornosti za svoja nasilja in najhujših vladnih ocvet kot so: „Omnium Serbe“ ukinjenja ljubljanske medicinske fakultete itd.

Tako je samo pri nas, kjer sta kralj in ministrski predsednik na — Francoskem, doma pa dela ministrski svet le provizorične sklepe, poslanci pa vlečejo dijete, ker smo v državi, kjer so ministri bogovi, parlament in ljudska volja pa lahko čakata in čakata, dokler se ne vrne kralj in Pašić.

Ko se Pašić vrne ...

Doslej se je vedno govorilo „ko se kralj vrne ...“, sedaj pa že pravijo, „ko se Pašić vrne ...“.

Vse mogoče se bo potem uradilo, vse bo šlo v najlepšem redu. Radikali in demokrati se sicer še vedno divje napadajo, ker med njimi že davno ni več programatičnih razlik, se z vso mogočo korupcijo ometavajo, ter drug drugega dolžijo, drugače so si pa popolnoma složni in enotni ter sedaj celo prav radi povdarjajo, da se bode tudi vprašanje raznih ministrskih portfeljev prav hitro rešilo, ko se Pašić vrne. Vse bo šlo, samo da se Pašić vrne! Arnavti se bodo pomirili, gospodarstvo se spravi v red, v zunanji politiki nam vzklijejo razni uspehi, tekmovalstvo in rovanje za razna visoka mesta preneha, kratkoma, postali bomo vzorna, parlamentarna država na zunaj in znotraj, kakor hitro se Pašić vrne. Njegov povratek veliko več obeta ko kraljev, črži se pa v isti nejasnosti in vlada še dosedaj ni povedala, čemu je odšel, kaj dela, kaj namerava in kedar se vrne.

Odšel je in basta, nekaj dela, nekaj ukrepa, kaj, to že sam ve, druge pa prav nič ne briga.

Ce bi pred tednom vprašali kakega ministra ali kako drugo merodajno osebo, kaj je s kraljem, bi dobili točen odgovor, da je na povratku. Vsak čas lahko pride, če ne danes, pa jutri in tako je šlo vedno naprej od dneva do dneva, — dokler ni Pašić odpotoval in če sedaj vprašas: kje je kralj, kje je Pašić, dobiš za odgovor: „Pašić je na raportu pri kralju“ ali „kralj ima Pašića pri raportu“.

Nejasnost glede kraljeve odsotnosti je dajala povod raznim govorilam, bolgarski ministrski predsednik Stambulijski je bil celo tako uslužen, da je naši državi ponujal svojega kralja, češ, vašega kralja ni od nikoder, pravite vedno, da je bolan, lahko ga potemtakem tudi izgubite in zato bi bilo najbolje, da se proglasi bolgarski kralj Boris tudi za jugoslovanskega kralja. Takih in še drugih čudnih koncesij, načrtov in domnevanj ni manjkalo. Listi so jih raznašali, čaka Pašić pa je gladil brado in molčal ter se nazadnje tudi sam odpravil. „Čakajte deca, ko se vrnem,“

Slika iz političnega boja.

Boji med beograjskimi politiki so dosegli že prav visoko stopnjo blazne strasti. Sedaj je na vrsti Protić in demokraci se poslužujejo svoje eksponiture „B. Dnevnika“ za strasne napade proti njemu. V karakteristiko politične metode, ki evelje na Balkanu, prinašamo odlomek iz zadnjih napadov „B. Dnevnika“ od 6. t. m. Kot vsi drugi prvaki, tako je bil tudi Protić v tem listu že večkrat proslavljen do nebes, sedaj se pa za spremembo g. Cievarč nad njim takole zadira: „Se li spominjate usode Milana Novakovića, ki je vodil opozicijo proti vašemu režimu v svojem listu? Da u molkne, ga je vaša policija zaprla in nekega dne ubila v kleti policijske uprave v Beogradu. Umor se je izvršil po direktni naredbi tedanjega ministra policije Nastasa Petrovića. Kako ste se vi obnašali? Vi ste branili Petrovića, zagovarjali ga pred skupščino in tudi oskrbeli, da ni prišel pred sodnijo.“

Seli spominjate čukaričke „Pogibije“: sedem mrtvih delavcev, sedem rodbin, zastrtih v črno žalno obleko? Kdo je aranžiral ta krvavi prizor? Pop Mihajlo Minić, intelektualni morilec Miodraga Protića, predsednika kruševačke sodnije! Ta pop je bil vaš najintimnejši prijatelj in tako je lahko ubil sedem ljudi, ker ste bili vi tedaj minister policije. Se li spominjate oficirja Dragotina Dimitrijevića in kako ste bili srečni, če ste se mu mogli približati, če je on hotel napraviti obisk na vašem domu? Močan je bil tedaj Dimitrijević, on vas je držal na ministrskem stolu, lahko bi vas bil tudi strmoglavil. Pozneje je svojo moč izgubil in padel v zapor. Obsojen na smrt za zločin, ki ne obstoja, je imel razlog, nadati se pomilovanja, vi, gospodine ste pa zahtevali njegovo smrt, pozneje ste pa pred celim svetom sku-

„bo vsega in svašta“.

Bo, bo, bo, samo čakati je treba! Tako se velevala in obeta že od nekdaj v naši visoki politiki.

Ko je bil Trumbić vsaj na papirju zunanji minister, so beograjski prvaki govorili: „ne bo, ne bo, nič ne bo“, če bi bil na njegovem mestu naš Pašić, potem bi bilo.

Sedaj ima Pašić vse v rokah, zato mora iti. Bo, bo, prav zagotovo bo — vse v redu, ko se vrne — če ne sedaj iz tega, pa potem, ko se vrne iz prihodnjega ali bogzna katerega potovanja.

šali upravičiti ta uboj s pozivom na neki dokument, ki naj po vašem mnenju „absolutno izključuje pomilovanje Dimitrijevića“. Večkrat se vas je pozvalo, da pokažete ta dokument, pa to še do danes niste storili. Vi, gospodine, imate nizko naravo, če ste slabi, se plazite, če imate oblast, pa teptate in koljete.“

To in še več takega se meče na Protićev rovaš. Razlogi in upravičenost takega napadanja se ne da ustanoviti. Vidi se, da se krivice, uboji in razni škandalji samo zato uprizarjajo v balkanski politiki, da služijo v ugodnih prilikah za napade in očitanja proti raznim politikom, danes proti temu, jutri proti drugemu. Res je, da so zadavili Novakovića v zaporu, res je, da so ubili sedem in še bogzna koliko nedolžnih ljudi usmrtili po krivici, po političnem diktatu Dimitrijevića in res je, da balkanska politika ustvarja nepretrgano vrsto zločinov in nasilja, trdit se pa ne da, da je kriv ta ali oni. Kriv je sistem diktature in oligarhije in politična propalost, ki v krivicah uživa ter se z njimi na perfiden način ometava v politični borbi. Če tem napadom na gosp. Protića pridružimo še to, kar je baš „B. Dnev.“ pisal na rovaš drugih prvakov, tudi Pašića, dobimo jasno sliko prej označene politične morale.

Pašić je bil poprej blaten, danes je proslavljen, Protić je bil proslavljen poprej, blaten in psovan je danes, kaj bo jutri se pa ne ve, gotovo pa je to, da če pride do oblasti, slava od sirani „B. Dnevnika“ gotovo ne bo ostala in vse krivice, katere danes kopiči proslavljena policajdemokratska vlada, bodo težile zopet druga pleča, nasilje pa ne bo nehalo, ker je neobhodno potrebno za agitacijska sredstva in za politično orožje.

Prvenstvo.

bilja državi v posojilo, ko pa gre za redne državne dohodke — za davke, pa ne vidi in ne sliši ter pusti svojega „pobratima“ — finančnega ministra, da se v ekspoziciji zaveženega in nerednega gospodarstva zateka k vednim in stalnim izgovorom vojnih nezdod in vojnih razmer.

Ni knjig, ni zapiskov, ni nikogar, ki bi v Srbiji davke pravilno in pravično razpisal, razdelil in pobiral. Srbski patrijot ne sliši rad o rednem plačevanju; čemu ima „jugovinu“, in čemu je „osvobodil“ toliko prečanov, če ne zato, da plačujejo, kakor so že poprej navajeni, lepo po čistih, urejenih računih in točno vodenih knjigah! Finančni minister sam prizna, da Slovenci in Hrvači plačujejo, Srbi pa, tako, tako — po „vojnih prilikah.“

Za izpolnjevanje rednih dolžnosti nimajo ne razumevanja, ne patrijotizma. Patrijotizem se kaže samo v posebnih prilikah, ki so lažje, kot peza stalnih dolžnosti. Taka prilika je državno posojilo. Vele Srbijanski kapitalist je iz vojne prinesel milijone, do-

ma ga je „porodica“ povzdignila do oblasti in do „zarade“ profita, davkov ni plačeval in danes mu res ni težko, s široko patrijotično gesto vreči perišče tako lahko pridobljenega denarja na žrtvenik domovine.

Slava in hvala ne izostane. „Balkan“ je v št. 260 zapisal: „Cast in slava Srbiji! Ona ima prvenstvo.“ Stožer kraljevine Srbov, Hrvalov in Slovencev — to je Srbija, naša majka mila. „To je bilo pri vpisovanju državnega posojila, malo poprej pa je bil prebran žalostni ekspozicije finančnega ministra, po katerem Srbija — majka mila po raznih nerednostih — iz tega ali onega razloga in vsled derutnih gospodarskih razmer ne žanje časti in slave. Pri davkih noče — prvenstva.“

Poročilo finančnega ministra, ten se razna druga razkritja iz prahu in nereda vladnih kabinetov so očrtala do dobra ta fatalni patrijotizem, ki se baš sedaj toliko proslavlja. Smatrajo celo državo za obsežno polje raznih spekulacij, postavljati se preko vseh dolžnosti in žrtve drugih državljanov, i. j. druge, tretje, pete in devete klase, ob priliki, kot je to državno posojilo, pa bahato seči v prenapolnjen žep, to res ni težko, kakor tudi šovinističnemu beograjskemu listu ni težko, lažnjive strani današnjega patrijotizma prikriti, tehtna vprašanja prekriti in celo beograjskega milijonarja in političnega spekulantu postaviti za velikega žrpina iz vojne dobe.

Današnji vladinovi od prvega do zadnjega spadajo v kasto, ki si ob dobrih prilikah vedno lasti prvenstvo. Če bi bili med razpisom državnega posojila odstopili, bi bila to najboljša agitacija za dobre uspehe, ker so pa ostali, bodimo uverjeni, da si bodo — vsak uspeh šteli kot svojo zaslugo in svoje priznanje.

Verska enakopravnost in proračun za Gospodovo leto 1922.

Poslanec dr. Janko Simrak je objavil v „Narodni Politiki“ budžetni predlog verskega ministrstva za leto 1922. Iz številke je jasno kot beli dan, kaka verska enakopravnost vlada v naši kraljevini. Iz poglavja SHS verske enakopravnosti, samo nekaj številke: Pravoslavna verska uprava v Srbiji, Crni gori in Vojvodini dobiva 130.168.160 K 80 vin. za leto 1921, Za srbsko pravoslavno bogoslovje v Bosni in Hercegovini je določeno 9.783.120 kron. Za pravoslavno bogoslovje v Dalmaciji bo izdanih 547.735 K. Pravoslavna verska uprava v Hrvaški in Slavoniji dobi od države 747.420 K. Katoliška verska uprava v Srbiji, Bački, Banatu, Baranji in v Crni gori dobiva de facto iz državnega proračuna 446.000 K. Protestantska beograjska občina, ki šteje samo 900 duš, dobiva 126.000 K, rimsko-katoliška pa, ki šteje nad 50.000 duš pa ima v proračunu predvidenih samo 66.400 kron. Katoliška verska uprava v Bosni in Hercegovini dobiva 5.438.826 K. Rimsko-katoliška verska uprava v Dalmaciji 4.636.250 K. Katoliška verska uprava v Hrvaški in Slavoniji stane državo samo 411.155 K.

Pravoslavna verska uprava naše kraljevine pride državi na 141.246.436 kron; katoliška pa na 10.903.993 K. Diferenca med obema upravama znaša 130.342.443 K v korist pravoslavnim.

V naši državi je po službeni statistiki 4.474.869 katolčanov, a pravoslavnih 5.454.122, tako je katolikov 39%, pravoslavnikov 47%, pa vendar toliko razlika v budžetu, dasiravno se glasi ustavni člen 12 takole: V koliko so v državnem proračunu predvideni izdatki za verske svrhe, se imajo razdeliti med posamezne in priznane ve-

roizpovedi sorazmerno številu njihovih vernikov.

Vlada se pri sestavi proračuna ni držala ustavne naredbe, zato je njen sin protizakonit in protustaven.

Ali smo res pravno veljavni?

Začasni zakon z dne 10. maja 1920 v pogodbi med glavnimi zavezniki in pridruženimi silami in državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, podpisan v Saint-Germainu-en-Laye, dne 18. sept. 1919, objavljen v uradnem listu v Ljubljani, 20. septembra 1921 in podpisan od gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić, dr. Ivan Zolger, **Močoga:**

„Uvaževaje, da so se Srbi, Hrvat je in Slovenci iz bivše Avstro-Ogrske monarhije prostovoljno sklenili trajno ujediniti s Srbijo za ustanovitev nezavisne in ujedinjene države pod imenom: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, uvaževaje, da sta kraljevič regent Srbije in srbska vlada prisila ustvariti to ujedinjenje, dokler se ne sklenejo nove pogodbe in konvencije, veže državo Srbov, Hrvatov in Slovencev polnopravno vsaka pogodba, konvencija ali vsak sporazum, v katerih sta bili Srbija na eni strani in katera koli zmed zaveznikov in pridruženih glavnih sil na drugi strani dne 1. avgusta 1914 ali po tem dnevu pogodbeni stranki in istotako vežejo vse obveznosti, ki jih je prevzela Srbija proti zaveznikom ali pridruženim glavnim silam pred tem dnevom in po njem.

Iz teh določil sledi torej, da so gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić in dr. Ivan Zolger pristali na to, da bivše avstro-ogrsko pokrajino, ki so se prostovoljno pridružile Srbiji, solidarno jamčijo s Srbijo, za vse obveznosti Srbije nasproti zaveznikom državam brez vsakega protipripoznavanja od strani Srbije, da smo torej mi, prebivalci teh pokrajin prevzeli vsa bremena bivše kraljevine Srbije, to-raj tudi vse predvojne in vojne dolgov Srbije, ki znašajo pri sedanjem kursu okoli 40.000 milijonov kron, nasproti so pa gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić in dr. Ivan Zolger popolnoma pozabili vstaviti točko, da tudi Srbija pripozna vse predvojne in vojne dolgov bivše Avstro-Ogrske, ki so v posesti državljanov teh Srbiji oz. r. novemu kraljestvu pripadnih avstro-ogrskih pokrajin.

Po določbah Saint-Germainske mirovne pogodbe člen 203. mora prevzeti vsaka država, ki je dobila kako pokrajino stare Avstro-Ogrske v posesti, tudi en del avstrijskih, oziroma ogrskih predvojnih dolgov. Kolik bo ta del avstrijskih dolgov, ki pride na Srbijo, oz. na SHS, to določi antantna reparacijska komisija.

O vojnih dolgovih stare Avstro-Ogrske govori pa člen 205, ki pravi, da jih nobena država ni zavezana prevzeti, če se pri žigosaanju teh litrov ni sama kaj zavzela. Dosihmal o kaki taki izjavi nismo čuli, zato morajo naši in hrvatski poslanci sprožiti to vprašanje v zbornici.

Pašič je bil previden in je to zahteval v interesu Srbije že septembra 1919, med tem ko se naša zastopnika dr. Trumbić in dr. Zolger nista zavzela za Hrvate in Slovence.

Našim poslancem v parlamentu priporočamo, da o priliki proračunske debate se bavijo s tem vprašanjem, ki je velikega gospodarskega pomena za naše pokrajine; obenem naj vprašajo, zakaj se v uradnem listu šele 20. septembra 1921 objavi ta, za nas veljavni zakon, ki je bil že sklenjen 10. sept. 1919.

Ker smo se prostovoljno združili, moramo tudi medsebojno prevzeti naše aktivne in pasive, Srbija mora pripoznati vse v naši posesti se nahajajoče predvojne in vojne dolgov in jih tako honorirati, kakor moramo mi honorirati srbske predvojne in vojne dolgov.

To zahteva pravica in pa enakopravnost vseh državljanov SHS.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ministrski svet še vedno debatira o državnem proračunu ter

skuša zmanjšati postavke raznih ministrstev.

Zakonodajni odbor pa se peča s šumami in rudami.

Ribolovna pogodba med našo kraljevino in Italijo je ratificirana od vseh naših ministrov, kolikor jih je doma in so zdravi.

ITALIJA.

Benetke so postale pone-mali zasluge italijanskega ministra za zunanje zadeve torišče konference, ki je pričela včeraj s svojim delovanjem in se bo posebno bavila z vprašanjem Zapadne Madžarske. Marki della Torretta, pretkan diplomat in prijatelj Avstrije, bo s svoje strani najbrže poizkusil pridobiti Avstrijo in Madžarsko za skupen nastop proti Češki in Jugoslaviji, kar naj bi v bistvu bila neka protitež proti slovanskemu uplivu v centralno-evropski politiki. Konferen-ce se udeležijo zastopniki Avstrije in Madžarske ter Italije.

REKA

Na Reki so sestavili novo vlado pod predsedstvom znanega avtonomista Zanella. Zunanje zastopstvo reške države je poverjeno Italiji. Konstituenta je novemu predsedniku izrekla zaupnico.

AVSTRIJA.

Zadnja dunajska poročila slikajo brezupni finančno-gospodarski položaj avstrijske zvezne republike. Katastrofalno padanje valute, skokoma naraščujoča draginja, nadalje neprestane in vznemirljive vesti o državnem bankrotu ter nenadne napovedi konkurzov, vse to označuje razkroj in popolno gospodarsko anarhijo, v katero je Avstrija zabredla. Na Dunaju zapirajo trgovine, in živila, ako se jih sploh kje dobi, so dosegla cene, ki presegaajo meje plačevalnih možnosti. Moka stane 400 K 1 kg. V tem vrtilcu gospodarskih in finančnih neprilik pa se gibljejo prav pridno karlisti, ki so po vseh kronovinah razvili svojo spretno zasnovano propagando. Za usodo Zapadne Madžarske se nihče ne briga. V celi deželi je zavladalo med ljudstvom lahko razumljivo brezbrzičje. Klic: „Proč od Dunaja!“ je postal zopet geslo bližnjih dni. Socialisti vprižarjajo proti volji svojih voditeljev usodepolne stavke.

GORNJA SLEZIJA.

V svetu Zveze narodov so prišli do zaključka, da je delitev industrijskega ozemlja v Gornji Sleziji jako opasen eksperiment in se je radi tega ne bo pripustilo. Sporno ozemlje bodo po mišljenju Francije postavili pod nadzorstvo Zveze narodov. Upravo v tem ozemlju pa bi si razdelili Nemci in Poljaki. Ta nevtralizacija bi trajala v ozemlju vzhodno od Tarnovic in Rybnika okoli 15 do 20 let.

RUSIJA.

Poročila o lakoti na Ruskem, ki jih prinaša časopisje, so nekaj groznega. Najobupnejše je stanje lakote v pokrajinah na Uralu, odkoder se vsled pomanjkanja živeža izseljujejo cele vasi v Ukrajino. V Kirgiški republiki je od žetve uničenih 90% in živina poginja vsled pomanjkanja krme. Strašna je tudi beda pomanjkanja v samarski guberniji, kjer se prebivalstvo preživlja s koreninami ter listjem.

Modri ministri.

Razburjenje raste pri parlamentarcih, pri Arnavtih pa pojema. Vlada je z arnavtsko nevarnostjo napravila strašen šunder in krič, jasnosti položaja pa ni podala, kakor navadno, in zato je razumljivo, da se je v parlamentarnih krogih začelo živahno povpraševanje in razburjenje, ker se nismo pozabili na dogodke lanskega leta, ko so vladni organi tako čedno aranžirali nekaj izgredev na albanski meji, da bi arnavtsko nevarnost lahko služila za pretvezo mobilizacije po francoskih in Vesničevih naklepih, ki so bili pa v popolnoma drugo smer naperjeni. Pripravljalo so se razne interpelacije, ki z vso energijo zahtevajo precizno in jasno objasnitev položaja, zmešana vladna poročila ne krepijo zaupanja v prikrito delovanje zunanega in vojnega ministrstva, zato bi se koncem vsega moralo vlado prisiliti, da jasno in razločno govori. To pa ji najbrž ne diši in zato poskuša

preveč žive in goste barve te albanske nevarnosti malo zvedeniti. Zadnja poročila že trdijo, da so se Arnavti umirili in da ne poskušajo sedaj nobenih akcij.

Kako zmanjšujejo ministri državni proračun? Naši vladinovič krog ministrske mize so postali pri praznih državnih blagajnah naenkrat štedljivi. Zmanjšali bodo proračun prosvetnega ministra z ukinjenjem fakultet, zmanjšan bo proračun ministra za socialno politiko z odtegnitvijo pokojnine invalidom, reducirali so proračun poljedelskega ministra za 12 milijonov dinarjev. Sedaj pride pa višek štedljivosti, ko gre za ministre same: ministrski svet je pretresal proračun za državno upravo (predsedništvo ministrskega sveta, narodno skupščino in državni svet), ki je pa bil sprejet z malenkostnimi redukcijami. Kulturni zavodi bodo trpeli, invalidi in kmetje, samo da bodo vleki ministri mesečnih 64.000 K in še več, poslanci pa pri skoro celoletnih počitnicah zvišane dnevnice od 400 K na 600 K. V naši kraljevini pod sedanjim režimom so začeli štediti od spodaj do sredine, do ministrov in poslancev pa ne bodo prišli.

Naša vlada upa na zunanje vojno posojilo iz Londona. Kakor hitro bodo po 15. oktobrom doma podpisane zadostne svote 7% državnega posojila, se bo odpravil g. finančni minister v London, da najme zunanje posojilo. Kralj in Pašič na Francoskem, finančni minister v Londonu... Kam neki pojde še Pribičević, da bo proučeval se kak ostrejši policijski ustroj in recept za ukinitve kulturnih zavodov.

Vzemite si jih za vzgled! Minister Svetozar Pribičević je podpisal 10 usodnih dinarjev za državno 7% posojilo. Pričakovalo se je, da bodo tudi drugi ministri nekaj darovali na oltar domovine. Med tem pa ministrski predsednik Nikola Pašič, ki je znan kot velekapitalist, imetelj velikih posestev in belgrajskih poslopij, ni podpisal nič. Tudi Pašičev sin, ki se bavi izključno z izvozničarstvom, istofako ni podpisal ničesar. V gospodarskih krogih vlada radi tega proti Pašiču ter njegovemu sinu veliko ogorčenje. V teh krogih, katerim je vlada prigovarjala, češ, da se bo podpisovanje drž. posojila vrlo rentiralo, se zgražajo sedaj nad sramotnim dejstvom, da Pašič in njegov sin nista ničesar podpisala. Na revne državne nastavljenice je vlada g. Pašiča v pogledu podpisovanja silno pritiskala, saj so državni železničarji in drugi uslužbenci najnižjih kategorij bili prisiljeni, da podpišejo vsaj 100 dinarjev na — obroke. Sam g. Pašič, več kot 200kratni milijonar, pa ni podpisal ničesar... Kaj bo z državnim posojilom, ker se gg. Pašič sen. in jun. nista lotila? Vzemite si jih za vzgled, naše patriotične pravke na ministrskih stolčkih. Svetozar Pribičević je bil vsaj toliko pošten, da se je njegove „nad vse ljubljene države“ spomnil z 10.000 dinarji, Pašič pa jo je popolnoma pozabil...

„Proč s pasivnimi denarnimi zavodi!“ Tako misli in namerava storiti belgrajska vlada, ako belgrajski listi ne lažejo. V Vojvodini je baje veliko nemških in madžarskih denarnih zavodov, ki so med svetovno vojno angažirali vse svoje depozite, kapital in vloge itd. avstrijskemu vojnemu posojilu. Ker so ti zavodi izjavili, da ne morejo podpisati 7% državnega posojila, jih namerava vlada zakonitim potom prisiliti k likvidaciji. Ako se ta vest potrdi, potem bo morala likvidirati tudi mariborska mestna hranilnica, ki se je posebno trudila pri podpisovanju vojnih posojil in je danes v resnici pasivna, čeprav bi jo demokraciji radi postavili v luč aktivnosti in življenjazmožnosti. Mariborska mestna hranilnica je podpisala za 17 milijonov K avstrijskih vojnih posojil...

Bedno gmotno stanje duhovnikom hočejo zboljšati — a seve z načrti. Versko ministrstvo je sklicalo posebno komisijo vseh konfesij ki bi naj sestavila načrt zakona, po katerem bi bili duhovniki plačani kot državni uradniki. Pri nas se gmotna beda vedno leči z anketami, komisijami in načrti. Nekaj pa je le na prizadevanju vlade za zboljšanje duhovniških plač. Est laudanda voluntas!

Odpade zopet eden od ministrske mize! Minister narodnega zdravja Karamahmedović je tako obolel v Sa-

rajevu, da ga ne bo dolgo časa v Beogradu. Kralja ni, Pašiča ni, Kumandić gre v London, Karamahmedović na bolniški postelji, si bomo morali poklicati v službo ministre, ki bodo ostajali doma in bodo pri zdravju.

Strankarske želje.

Protičevu posvetovanje s hrvatskim blokom v Zagrebu je demokratsko preplašilo, da so takoj sklicati glavni strankin odbor. Pri tej priliki so se izrekli, da mora Pašič pred 20. iz Pariza v Beograd, ker demokraci hočejo pred parlament 20. t. m. Demokraci se morajo pobojati z radikali in zahtevajo pri tozadevnih pogajanjih da se postavi vso delo vlade in parlamenta na ustavo. O kaki reviziji ustave ne more biti govora. Ta JDS glavni odbor je sklenil, da hoče hčeti nasproti upravičenim željam Hrvatov. Iz te demokratske moke pač ne bo kruha.

Edini up, ki je še ostal demokraci za prihodnost, je po „Jutrovem“ uvodniku št. 240 — zgodovina. „Demokratski stranki je njen prostor na najbolj svetli strani jugoslovanske povesti že danes zagotovljen“. Verjame-mo, ako bo pisal našo povest kak demokraci, pri objektivnosti zgodovine pa bo zabeležena JDS z vsem svojim nasiljem in korupcijo na najbolj črni plat.

Korupcijski viri.

Očitnja proti Pročju, navedena na uvodnem mestu označujejo prav dobro moralo beograjskih politikov in takozvane neodvisne „štampe“. Danes, ko je Pročje v opoziciji, se mu enostavno naprti vsa krivda solunskega procesa in druge krivde, ki so bile na dnevnem redu srbijanske politike, da so pa v tem in onem slučaju direktno udeležene osebe, ki v današnjem režimu igrajo veliko vlogo, se pa kratkoma zamolč. Solunski proces je na primer provocirala oficirska „bela roka“, ki je imela poprej svojega vojnega ministra in ga ima tudi danes, prej general Janković, danes pa general Zečević. Prvi je mrtev, drugi živi in vlada, pa niti enega ne drugega niso doletele razne obtožbe, ker pač politična vladinovska situacija zahteva, da bi moral biti opozicijski Pašič vsega kriv. Ravno tako bi se lahko zavrnilo, vse na kralja, prej prestolonaslednika Aleksandra, če bi kamariška politika to našla za uspešno. „B. Dnevnik“ je n. pr. tudi proti pokojnemu Draškoviću naperil pravi pogrom ter zapisal, da je „ime Drašković sramotno“ in na to se danes tudi atentatorji v zagrebškem procesu s vso upravičenostjo kot nekaki jugoslovanski nacionalni in socialni revolucionarji sklicujejo. Danes so si beograjski demagogi sposodili za tarčo g. Pročja, ki je izmed vseh beograjskih političnih prvakov brez večjega premoženja, zakvi, si lahko mislimo.

Občinska sodišča za pobijanje draginje. Draginja kot posledica letošnje suše narašča od dne do dne. Mesto, da bi vlada z vso energijo nastopila in oskrbela s pomočjo zadrug (urad-niških, delavskih, kmetijskih) vse pasivne kraje, oziroma konsumente, z moko in masljo, pa pušča dan za dnem cele vlake pitanih svinj čez mejo in v Banatu mirno gleda, da demokratske banke in vojni dobičkarji, spekulanti, ker ni vagonov na razpolago, drže žito in moko in zvišujejo cene od dne do dne. Da pokaže srce za bednega siromaka, je minister dr. Kukovec izdal — novo naredbo o občinskih sodiščih za pobijanje draginje. Po vseh občinah se volijo ta sodišča, a ministrstvo ni dalo istim nobenih navodil, kako naj delajo, kake pravice imajo, zato vlada povsod opravičena nevolja. Ako hočejo ta sodišča res doseči svoj cilj, morajo zahtevati sledeče: 1. Vsak trgovec mora imeti pri vsakem blagu vidno označene cene. V slučaju, da se zdi cena kaknega blaga pretirana, sme občinsko sodišče zahtevati predložitve takture. 2. Občinskemu sodišču morajo vsi trgovci in mesarji naznaniti cene vseh najnujnejših potrebščin, kot so: petroleja, sladkorja, moke, masti, mesa. 3. Cene teh potrebščin se smejo zvišati le z dovoljenjem obč. sodišča. 4. Vlada naj obč. sodišča, trgovce in

obrtnike nemudoma obvesti, kotne od-
stotkov sme znašati dobiček pri špe-
ceriji, pri manufakturii, kako se na-
določi cena mesa z ozirom na ceno ži-
vine. Vse prestopke se naj občutno
kaznuje in vse kazni porabijo za toud,
iz katerega se naj najrevnejšim slo-
jem v občini po znižani ceni oddaja
moka in mast, ne pa kot nagrada čla-
nom sodišča, kar bi vzbudilo o prav-
ično nevoljo pri vseh revnih slojih.
Obč. sodišča bodo morala energično
brez ozira na desno in levo vrsti v
navedenem pravcu svoje delo, ako ho-
čejo res kaj storiti za pobijanje dra-
gine, sicer bo cela uredba
sek v oči bednemu ljudstvu.

Pozno — pozno so se spomnili na-
ši demokratje na dinar! Glavni odbor
JDS v Beogradu se je še le sedaj
spomnil, da je tudi dinar pred kata-
strofo in usmiljena delniška družba
Pribečević in drugovi se je temeljito
posvetovala, kako dvigniti dinar — po-
močjo izvoza, na ta način, da bi se
dobilo ravnotežje med izvozom in uvo-
zom. No, ako bo dvigala dinar dina-
stija Pribečević s pomočjo izvoza, po-
tem bo našla ravnotežje za dinar v
svojih žepih, ne pa za državno bla-
gajno. Demokratje so priznani izvo-
ničarji, a presneto slabi državni fi-
nančniki.

Belgrad — gnezdo korupcije. V
Ljubljani je poštno ravnateljstvo za-
pelenilo približno 200 pisem, v katerih
so razne jugoslovanske banke pošila-
le tuje valute v inozemstvo. „Jugosla-
vija“ doznava, da se ceni vrednost o-
menjenih pisem na več sto milijonov
jugoslovanskih kron. Poštno ravna-
teljstvo je pisma zaplenilo na podlagi
vladne odredbe o izvažanju valut. Na
pritisk prizadetih političnih krogov
(demokratskih, op. ur.) pa pristojno
ministrstvo v Belgradu te zaplenbe
ne bo — potrdilo in se bodo pisma po-
vrnila spekulativnim bankam. Belgrad
je postal v resnici gnezdo najvišje ko-
rupcije. Nikdar pa naše ljudstvo ne
bo pozabilo dejstva, da podpira vlada
valutno tihotapstvo bančnih zavodov,
teh krvososov ubogega in izmognega
naroda. V državi, kjer se najvišja
oblast poslužuje nemškega gesla: Die
Kleinen hängt man, die Grossen lässt
man laufen, ni več sredstva, ki bi to
strašno korupcijo zamoglo omejiti. —
Kam plovemo . . . ?

V Vojvodini gre tudi drugače . . .
„Beograjski Dnevnik“ piše, da je na
Hrvatskem, v Dalmaciji in Bosni še
veliko državnih neprijateljev. Ker pa
g. Cievarič Vojvodine ne omenja, se
razvidi, da tam ne more biti prot-
državnih elementov. Cievarič predla-
ga, da naj se obmejne odseke „raz-
čisti“, nekatere sumljivce vrže preko
meje, druge zopet naj se odvede v
notranjost države, na njihova mesta
pa se naj postavi zanesljive „dobro-
voljce“. Toda ta predlog se ne nanaša
na Vojvodino. Tam izvršujejo vse to
že brez Cievaričevega predloga . . .

Priporočljiva metoda. V brega-
niškem okrožju (Srbija) je bil nedav-
no izmenjan tamkajšnji komandir žan-
darske postaje. Novi komandir, stra-
sten demokrat, pa se ni brigal za ta-
tove, fihotapee in drugo sodrgo, mar-

več za — strankarsko agitacijo. Šali-
cal je v Stipu demokratsko zborovan-
je. (Politikujoči žandarji so mogoči le
edino na Balkanu in nikjer drugod, op.
ur.) Da bi mu pa nacionalni o-
mladinci (nasprotniki demokratov) te-
ga shoda ne razbili, jih je pred zbo-
revanjem vtaknil v zapor in pozneje
zopet izpustil. — Samostojnim našim
poslancem, osobito pa g. Ureki, pri-
poročamo, da se posluži te priporo-
čljive metode, ker se bo samo na ta na-
čin na svojih shodih ubranil prekli-
canih „klerikalcev“.

Domače vesti.

„Jutro“ naša razodiva skrivnost,
kaka država da smo, ko piše: „Jugo-
slavija je parlamentarna država. To
se pravi: v tej državi odločuje zastop-
stvo ljudstva, izvoljeno v svobodnih
volitvah. Kroglice, ki jo vrže volilec
v volilno skrinjico, izroča vlado po-
slancem“. Tako „Jutro“, naše ljudstvo
pa je družega mnenja, ker čuti na
mošnji in letošnje zimo bo čutilo tudi
na želodec, da odločuje v naši državi
zastopstvo bankirjev, velekapitalistov,
uradnikov, mešetarjev, trgovcev in iz-
voznicarjev. Kroglice, ki so jih vrgli
volilci v skrinjice pri zadnjih volit-
vah, so izročile vlado kliki poslancev,
katerim je ljudska volja postranska
stvar — bakšič pa vse!

Liberalcem v album. Vsi liberal-
ni listi se zgražajo nad demonstracijo
madžaronov v Prekmurju in iščejo —
krivce tega dogodka. Glavni krivci so
zagrizeni liberalni uradniki in učitelji,
ki ljudi le šikanirajo in nastopajo
proti krščansko-mislečim narodnim
Prekmurcem in agitirajo za liberarno
stranko. Koliko so ti ljudje lagali po
svojem „Prekmurškem Glasniku“ o po-
slancu Kleklu in vseh zavednih na-
rodnjakih, kako so božali in gladili
madžarone, ki stoje pod vodstvom Se-
ruga in drugih boljševističnih madža-
ronov. Zanimivo je, da so bili demon-
stranti prebivalci onih občin, v kate-
rih je pri volitvah v konstituanto do-
bila domača liberalna Virstvena stru-
ja večino, zanimivo je, da so bili ko-
lovodje demonstracij naročniki in pri-
ci „Slovenskega Naroda“, dočim se ni
udeležil demonstracij noben krščan-
sko-misleč Prekmurec. — Liberalci na-
padajo po svojih listih g. glavarja —
ne bomo ga zagovarjali, ampak prav
odkriti povdarjamo, da so glavni kri-
vci ljudje v njegovi bližini, v prvi vr-
sti madžaron in boljševik Seruga in
madžaronov prijazni nezreli notar g.
Koder, ki poznaajo le boj proti „klerik-
alcem“, podpirajo pa direktno in in-
direktno stremjenje za odcepitev ce-
lega našega Prekmurja. G. major Sa-
gadin, oglejte si malo Seruga in nje-
govo družbo. Mož, ki je svoje otroke
pri ljudskem štetju vpisal za Madža-
re, ne spada v Prekmurje in naj je še
tako goreč demokrat. Dokler bo Seru-
ga v Soboti, nadaljna presenečenja
niso izključena.

Strahu pred orožnimi vajami se
nam ni treba bati. Ostri albanski na-
padi na naše obmejne postojanke so
šli na živce našemu vojnemu mini-
strstvu, ki je razglasilo vest, da bo v

mejno obrambo vpoklicanih več mlaj-
ših letnikov. Ker pa razpolaga naša
obmejna vojska z dovolj moči, da u-
žuga Albance, skoro gotovo ne bo vo-
klical novih rezerv.

Novi Srbini. Prof. dr. Fran Ilesič
je pred kratkim predaval z vso svojo
dolgočasnostjo srednješolski mladini v
Sarajevu o „Slovenih pod tujim jar-
mom“ ter je to priliko porabil za nai-
večje klečeplazenje pred Srbi. Med
drugim je celo rekel, da je srečen, da
lahko kot „Srbini“ nastopi ter zbrane
poslušalce srbski pozdravlja. O tej
novi srbijski prikazni piše „Hrvat“
št. 487 med drugimi sledeče: „Dr. Ile-
sič nekaj in danes: Leta 1906 je br-
zojavil zboru hrvatskih profesorjev:
„Naše delo je kulturno, večno, neod-
visno od trenutnih prilik, osnovano na
naravni zajednici hrvatsko-slovenski.“
Leta 1912 smatra „za greh vsako pod-
kopavanje slovensko-hrvatskih kultur-
nih vezi, kakor bi bilo tudi greh, po-
vsem oko obrniti najbližje zemlje. —
Dvoje potreb — dvoje nalog — dvoje
delo.“ Evo, tak je bil Ilesič. — A dan-
es? Danes ga lahko najdete v vseh
vrstah, ki so si postavile za nalogo,
da izbrišejo Hrvate. Hrvati so mu bili
samo most, preko kojega je mogel do-
speti do Beograda ter se povspeti do
mesta vseučilišnega profesorja v Za-
grebu. Ta naš moderni Ahasver je bil
pred vojno nadležen Hrvatom, vsled
večnega molečovanja in je tudi zakri-
vil, da so mnogi Hrvati pošteni in do-
bri slovenski narod sodili po njegovi
osebi. Danes pa, ko nastopa v ulogi
„Srbina“ v Sarajevu, nam je jasno,
da je zelo, zelo malo Slovencev, ki bi
se izdajali za Srbe in da je eden iz-
med teh redkih — dr. Fran Ilesič.“

Bivši hauptman in vodja rekvizi-
cij za Avstrijo Sanein je nastopil slu-
žbo vodja oddelka za kmetijstvo v 4.
lažilnem razredu, dočim kmetijski
strokovnjaki: Rohrmann, Matjašič,
Skalič, Belle, ki so starejši in ma-
jo zasluge za kmetijstvo, morajo po-
slušati tega svojega „šefa“ in ne bo-
do nikdar prišli v 4. razred. Zmožno-
sti Saneinove so podobne zmožnostim
Ribnikarja in kakor odklanjajo vsi
politični uradniki Ribnikarja, tako od-
klanjajo vsi pravi strokovnjaki — iz-
jemo delata politika Znidarič in Za-
bavnik — politika Saneina kot svoje-
ga šefa.

Navarno obolel je narodni posla-
nec Davorin Krajc. Ko se je nedav-
no vračal iz svojega volilnega okraja,
je hudo padel. Upamo, da bo vrlo de-
lavni borilec za katoliška in ljudska
prava kmalu okreval.

Vsled bolezni je odložit župan-
stvo v Jarenini g. Anton Lorber. Jare-
niskim županom je bil izvoljen eno-
glasno naš vrli pristaša Franjo Spal.

Z deficitom drugih držav se tako
rado bavi demokratsko časopisje, „Ju-
tro“ poroča od tedna do tedna o fran-
coskem deficitu, o poljskem, ki znaša
180 milijard poljskih mark, o našem
pa ne pove nič! Pometajmo pred vsem
pred lastnim pragom!

Menične golice. Generalna direk-
cija posrednih davkov v Beogradu je
glede kolkovanja menjic v času po 1.
t. m. pa do dne, ko pridejo nove goli-

ce v veljavo, odredila, da se zamorejo
še nadalje uporabljati sedanje menič-
ne golice tako, da se nanje naknadno
prilepi kolek po T. št. 31. začasnega
zakona o drž. trošarini od dne 27. ju-
nija t. l. Pred podpisom menjice mora
naknadno prilepljen kolek prepečatiti
davčni urad. Za one menjice, ki so
bile izpolnjene in podpisane pred 1.
oktobrom t. l. ko je stopil v veljavo
novi zakon, pa predpisi o naknadnem
kolokovanju ne veljajo.

Iz Maribora.

Zaščitili so se. Kakor čujemo, so
g. profesorja Ivana Favaija zares od-
pustili iz službe — brez zaslišanja, s
kratko in hitro obtožbo, da je „komu-
nistični hujšak“ in da mora biti dr-
žava pred njim „zaščitena“, čeravno
g. Favaija leto dni — od državno-
zbornskih volitev sem ni bilo videti na
kakem političnem torišču. Obvestilo je
dobilo te dni, „Jutro“ pa seveda dosti
prej, ker je blizu vlade. Odlok odpu-
stitve se vzklicuje na čl. 18 zakona o
„zaščiti države“, ki pravi, da komu-
nisti ne smejo biti v državni službi, če
je pa g. prof. Favai bil v resnici „ko-
munist“ — to je član nekdanje prizna-
ne in na podlagi pravil dovoljene po-
litične stranke, to je pa drugo vpra-
šanje, ki se je od policajdemokratske
državotvornosti mirno in brezbrizno
prezrilo.

Razgrajal v službi javnega reda
in varnosti policijski pisar Pančič pri
mariborski kolodvorski policiji je bil
te dni že drugič obsojen pred sodnijo
in sicer sedaj radi nočnega navala na
kavarno „Beograd“ v Aleksandrovi u-
lici, kjer je pod pretvezo, da išče ko-
muniste, razbijal, rjovel, suval in pa
streljal ter s tem zagrešil celo vrsto
deliktov od zlorabe uradne oblasti pa
do kršitve nočnega in hišnega miru.
Za vse skupaj je prejel nizko denarno
kazen, ki znaša z naloženo odškodni-
no vred okrog 5000 K, sedaj pa se go-
vori, da se misli pritožiti pri prvem
in največjem Srbinu Cokorilu ter vse
sodnike, ki so ga prvič in drugič so-
dili, v njegovem velesrbskem šovinis-
tičnem listu „Srpska Zora“ razupiti
kot „avstrijakante“, ker so si upali
njega — velikega patrijota — sicer mi
lo soditi in ker še vedno ne razume-
jo, da so Pančiči in drugi „iči“ v pre-
čanskem svetu kot „pobedivci“ in „o-
svoboditelji“ nedotakljivi in za vsak
skandal upravičeni. Proti policijske-
mu svetniku g. dr. Senekoviču se je
v tem listu že neki „putnik“ oglasil,
sodnikom bo pa najbrž še hujša pe-
la. Centralizem je res nekaj lepega in
koristnega za razne divjake.

Marib. stanov. urad pride kmalu
pod vodstvo občine. Država bo pre-
pustila občinskemu svetu, da prevza-
me celo vodstvo te komisije v svoje
roke. Tako je izjavil župan Grčar v
seji dne 11. t. m.

Za 4 zlatnike je obliubil bivši
član stanovanske komisije v Maribo-
ru P. neki gospej, da ji potom stano-
vanske komisije preskrbi udobno stano-
vanje. Tako je zapisano in podpi-
sano od prizadete v nekem uradnem
aktu. Dotični P. je vtaknil zlatnike v

Gladiatorji.

Erva Knjiga. — Bros.

(27. nadaljevanje.)

Tudi v veliki dvorani, kjer patri-
cij sprejema svoje prijatelje in klie-
nte in druge obiske, ne kažejo stene ni-
kakih fresk in veselih okrasov, pri-
prosto so obložene s ploščami belega,
svetlo brušenega marmorja. Dvorana
je visoka in se veličastno dviga proti
okrogli odprini v stropu, odkoder se
je modro večerno nebo. Pod odprano
je v tleh marmornat basen, kjer se
zbira dežnica, z vodomatom. Okrog
nega stojijo štirje orjaški kipi, ki
predstavljajo štiri prvine sveta, zrak,
ogonj, vodo in zemljo. Ob straneh še
dolga vrsta doprskih kipov, prednikov
plemenitega patricija — to so edine iz-
delke kiparske umetnosti v teh lepih
prostorih.

Razsežna obednica poleg sprejem-
ne dvorane kaže nekaj več živahnosti
in obilnosti v svojem lišpu. Freske,
predstavljajoče prizore iz vojaškega
življenja, vidiš na stenah, na koncu
obednice je razstavljena zbira vsa-
kovrstnega bojnega orožja, trebušasti
vrči, kelhi iz kovanega zlata, obil-
no obloženi z biseri in drugimi dragimi

kameni, stojijo na predalih stenske o-
mare.

Gostov danes ne bo, to se vidi.
Ob steni je stranska mizica pokrita z
eno samo osebo, bel prt se blesti na
njej in krožnik in čaša iz čistega sre-
bra.

Zamišljen stopa gospodar gorin-
dol med stebričjem, njegovo telo biva
tukaj v Rimu, njegov duh pa gleda
gozdne planote, zeleneče doline, bles-
teče se reke, in se naslaja ob hladnih
svežih vetrovih, duhtečem vonju ter
divji, razkošni lepoti daljne Britanije.

Petindvajset let! — In vendar se
mu zdi, kot da je bilo včeraj —

Celo je nagubano, lasje so osiveli,
moč gineva, podjetnost peša, možgani
hočejo poleniti in čuti otopeni — pa sr-
ce se ne stara — nikoli —! Delo, ča-
stiželjnost, zabava, nevarnost, dolž-
nost, nesreča in uspehi — vse to pol-
ni četrto stoletja in je minilo, kakor
sanje minijo — spomin na mehko, be-
lo roko, spomin na ljubljeno obraz, na
ljubeče oči pa je preživel tudi to do-
bo — in Kaj Lucij Licinij, rimski pa-
tricij, general, pretor, konzul in pro-
kurator imperija je zopet mladi po-
veljnik rimske legije, ves svet leži pod

njegovimi nogami in ljubljeno dekle
mu sloni na prsih.

Stoleten hrast, mehka, gladka in
zelena trata, nežna praprot, ki se zib-
lje in šepeče v poletnem vetriču, drob-
ni beli oblaki, ki jadrajo po sinjem
nebu — in tamle nežna, vitka postava
v snežnih obleki, s plahim, negoto-
vim korakom stopa preko trate, plaš-
ni so njeni pogledi, boječe njene kre-
tnje. K sestanku gre — da vzame slo-
vo od svojega ljubega.

Sedaj je v njegovem naročju, sto-
ni na njegovih prsih. Njeni bogati ko-
stanjevi lasje se mu ulijejo po prsnem
oklepu in v oči mu zrejo njene sinje-
modre oči, topeče se v žaru ljubezni,
kakršnen sije moškemu le enkrat v živ-
ljenju.

Zares, ta ponosna, cvetoča ženska
lepota je vredna truda, ki ga je pla-
čal za ta plen! Njeno polno, vitko te-
lo, njen plemeniti obraz, blesteča se
belina njene kože, njen ponos, njen
pogum, njena stanovitost — vse to
priča o potomstvu in plemenitega ri-
tanskega rodu. — Njena last pa je —
dražestni čar njene osebnosti, pol za-
povedovalen, pol nagajiv.

Zgodi se, da ženska najde pot mo-
žu v srce, da ga napolni, ga prešine

in nasiti s svojo osebnostjo, svojim
uplivom, svojo ljubeznijo, kakor duh-
teče olje prešine s svojim vonjem po-
sodo, v kateri ga shranjuješ. In če jo
tudi olje moralo izteči že zdaj in in
do zadnje kaplje — duhteči vonj še o-
stane v posodi in ostane v njej za —
vedno.

In tako se je zgodilo Liciniju —

Pravzaprav bi se ne smela ljubiti
ta dva — hčerka britanskega pleme-
nitaša in kneza ter zmagovalni rim-
ski osvojevalec Britanije. Pa tistikrat
je bilo premirje med obema narodoma,
premirje, ki je v njem tlela iskra sov-
raštva, vsak trenutek pripravljena,
da se razvname v uničujoč ogenj.

Slučajno sta se videla, slučaj je
nanesel, da sta bila večkrat skupaj.
Za radovednosti se je vzbudilo zima-
nanje, iz zanimanja prijaznost, iz pri-
jaznosti ljubezen. — Ni bilo lahko, si
priboriti britansko dekle, marsikatero
solzo je jokala na skrivnem, hudo se
je boril ponos s srcem — toda srce je
zmagalo in tla mu ga je, kakor ga
more dati le tako dekle — vsega in
brez pridržka.

(Dalje prihod.)

žep, a obljubljenega stanovanja ji ni — preskrbel. Gospod P. je velik nasprotnik „klerikalcev“.

V disciplinarno preiskavo prideta vslužbenca stanovanjske komisije nekateri Hofer in znana Dora Javoršek, ker sta osumljena, da sta jemala „nagrade“. Disciplinarno preiskavo je sklenil uvesti proti njima obč. svet v seji dne 11. oktobra na predlog personala in discipl. odseka. Zlatniki g. P. in nagrade g. Hoferja in gospodično Dore pričajo o čednih kupcijah, ki so se uganjale na stanovanjski komisiji. In dični g. Voglar o tem vsem ni nič vedel.

Seja mariborskega obč. sveta je trajala v torek, dne 11. oktobra, neprerivoma od 6. ure zvečer do 1/2 na 1. uro zjutraj.

Cudne razmere. Včeraj zvečer v pozni uri sem se vračal s kolesom v spremstvu soproge iz dopusta na Murbergu domov v Maribor. Bilo je že po 11. uri ponoči, ko se peljem v lepi mesečini skozi naše „predmestje“ Pobrežje. Vse spava. Toda, kaj pa to? Kmalu po pokopališču v smeri proti mestu je bila gostilna lepo razsvetljena, slišalo se je divje vpitje in „petje“, seveda nemško. Na cesti pred gostilno pa stojita dve gugajoči se moški osebi ter opravljata kar sredi ceste svojo potrebo. Prav po balkansko! Kje pa je slavna občina, kje so drugi varnostni organi, katerih imamo v Mariboru in okolici kar cele trume, da ne vidijo in ne slišijo takih škandalov v času žalosti po umrlem kralju Petru? Dr. G. — Kakor se nam poroča, se dogajajo tudi po drugod taka nedovoljena prekoračenja policijske ure. Ne bi škodovalo, ako se občinski uradi in orožniške postaje energično opominja na njih dolžnost v tem oziru.

Nove cene v Mariboru. Občinsko sodišče za pobiranje draginje v Mariboru je določilo naslednje cene za živila: goveje meso III. vrste 16 K, II. vrste 18 do 20 K, I. vrste (volovsko) 22—24 K 1 kg, telečje 16—18 K, kruh črni 13, beli 16 K 1 kg, krompir 4 K, 1 kg, jajca 4 K komad. Za mleko in špeh (ki ga pripeljuje špeharji) so cene odslej proste.

Orlovski vestnik.

V Konjicah se vrši dne 16. t. m. po popoldanski službi božji veliko ne-

politično zborovanje. Zborovalo se bo v dvorani okrajnega zastopa. Govorili bodo: g. Jože Pirc, predsednik Orlovске zveze v Ljubljani in drugi. Pridite v obilnem številu!

Dopisi.

Ormož. Okrajna posojilnica razpošilja vsem zavodom in večjim poselnikom ne glede na stranko neki pregled o poslovanju zadnjih let v agitacijske namene. Ker je zadnja bilančna objava prinesla podpise samih zagriženih liberalcev in samostojnežev, je to znamenje, da so pri zadnjih volitvah vrgli tudi naše zadnje može iz odbora in nadzorstva. Pokojni dr. Omulec je vsaj delal „nekako“ nepristransko in trpel tudi nekatere klerikalce v odboru okrajne posojilnice. Danes pa tega ni več. Naša stranka nima več nobenega zastopnika v „okrajni“ posojilnici. Ta je postala liberalna domena. — V 111. št. „Straže“ je nekdo izrekel mnenje za ustanovitev hranilnice kmetijskih občin ormoškega okraja. Prav tako! Se bolje pa bi bilo, ako bi naši stari „Ormoški posojilnici“ preskrbeli pravico hranilnice kmetijskih občin. Bodimo čuječi! Dvanajsta ura bije. Saj vendar se gre, da bi pet liberalcev komandiralo tri četrtine naših kmetovalcev v ormoškem okraju in vzelo v zakup vse naše gospodarstvo!

Razgled po svetu.

Angleško mnenje o Stinesu. — Slovitemu nemškemu milijarderju Hugonu Stinesu se je posrečila pridobitev izvestnega dela angleškega časopisa za svoje cilje. V Angliji pišejo o Stinesu z velikim spoštovanjem. „Manchester Guardian“ piše: „Stines je obnovitelj Evrope. On je realni politik, ki je v nekih mesecih dvignil in sezidal ono, kar ni zamogla niti ena konferenca in nobena komisija za reparacije“.

Vredno, da beležimo. »Neven« poroča, da zahtevajo cigani šole, a ne naši, ampak češkoslovaški. V Evropi prevladuje prepričanje, da ne more ostati cigan na enem mestu preko 40 dni, sicer se odpre pod njim zemlja. Ravno kar omenjeno mnenje o ciganski nestalnosti pa so prevrnili cigani sami. Praška »Tribuna« javlja, da se je oglašila pri šolskem referatu ciganska deputacija, ki je prosila za pozidavo šole

v Levicah. Šola bi naj vzgajala cigansko deco v slovaškem jeziku. Deputacija je povdarjala, da hočejo cigani sami izdelati opeko za šolo, v potrebi si zgraditi šolsko poslopje tudi sami. Vsekakor si lahko častita bratislavská vlada na kulturnem uspehu, ki ga je dosegla pri ciganih.

Tajfun na Japonskem. Te dni je razsajal v okraju Nagoya na južnem Japonskem tako silen vihar, imenovan »Tajfun«, ki je zahteval 250 človeških žrtev. Vihar je odnesel in porušil čez 100 poslopij. Silni morski valovi so pa porušili celo vrsto obrežnih poslopij.

Uradovanje po naših carinarnah.

Uradovanje na carinarnah je za občanstvo neznosno, ki more prestopati prave muke, preden pride do blaga. V trgovcu vidijo le prekanjenega človeka, ki hoče državo oškodovati. Najmanjši pregrešek proti deklaraciji blaga se smatra za kaznjivo dejanje, ki se kaznuje z 6—10 kratnim zneskom carinske difference. Trgovcu je pri najboljši volji nemogoče pri večini slučajev deklaracijo po predpisih takoj izpolniti, ne da bi si prej ogledal blago. Ali bi ne bilo mogoče, da bi eventualno zmoti pri deklaraciji konstatiral in popravil službujoči carinski uradnik?

Poprej je veljalo določilo: Za nekaznjivo se smatra nepravilna navedba netopeze pri zacarinjenju, če je le vrsta in kakovost blaga ter brutopeza pravilna, in je očitno, da leži zmotita le v neupoštevanju notranje posode ali izpolnivega materiala. Koliko sitnosti bi se s tem strankam in pa tudi uradom prihranilo! Predpis, da se mora carinska deklaracija do zadnje pičlice popolnoma izpolniti, je nemogoča stvar in pomeni tako postopanje le šikana trgovcev in občanstva, ki bi zaslužili malo več uvaževanja od strani carinskih organov za ta ogromni davek, katerega plačajo državi.

Poprej je smelo blago, ko se je plačala carina, še 30 dni prosto ležati. Umevno, da je taka zahteva pri današnjih razmerah nemogoča. Vendar bi moralo biti blago ležarine prosto, ako je carinski urad prezaposlen in trgovec vsled tega ne more plačati carine. To se danes ne upošteva in se zahteva ogromno ležarino ca 6000

kron za vagon na dan. Treba bi bilo vsaj 4 dni pustiti proslega časa, kajti vedno ni mogoče dobiti takoj vse, za carinarno potrebnih dokumentov, kakor fakture in certifikatov po pošti za predpis minimalne carine.

Ležarinske razmere so tako neznosne in stroški tako visoki, da trgovci raje plača difference med maksimalno in minimalno carino, kakor da bi reklamiral pomanjkljive originalne certifikate, ker stroški za ležarino nadkriljujejo v največ slučajih daleko difference med maksimalno in minimalno carino.

Vsled pomanjkanja sposobnega in zadostnega uradnega osebja, vsled nezadostnih uradnih prostorov izgubi trgovec mnogo časa, je izpostavljen nevarnosti, da plača visoko ležarino, da se mu pokvari blago, ne glede na to, da trgovec ni v stanu blago kvantitativno in kvalitativno konstatirati vsled česar izgubi regres po zakonu proti literantu.

Ker vse te neznosne razmere povzročajo ogromne stroške trgovcem, ki jih prevajajo na konzumenta, ni čudno, da draginja vedno raste, in se vsi poizkusi draginjo zmanjšati zamanj, dokler se zlu ne odseka korenina z res pravo državno gospodarsko politiko, ki ne razlaga zakona po mrtvi črki, nego po duhu zakona. Taki uradniki analfabeti v državnem gospodarstvu ne spadajo v urade s tako važnim gospodarskim delokrogom. Da pa ne bo takih uradnikov analfabetov, potrebujemo dalekovidnih državnikov, ki ne presojujejo uprave države iz vidika vaškega stolpa majhne državnice.

Poklicani so državni poslanci, da vsa pozornost obrnejo na to važno narodno-gospodarsko vprašanje, poklicane so pa tudi trgovske zbornice, da povzdignejo svoj glas, kot zastopnice trgovcev. Ker pa vsaka zbornica sama za se ne pomeni nič, naj se združijo vse trgovske zbornice v mogočne zvezo trgovinskih zbornic v Jugoslaviji, in kot taka zastavi ves svoj vpliv da se te res škandalozne razmere odpravijo. Trgovci pa naj naznanijo vse te slučaje svoji zbornici, ki jih objavlja, in predloži zvezi, ta pa ves material zbere in da narodna skupščina in pa ministru na razpolago z primeranim komentarjem. Preverjeni smo, da bo pomagalo.

Gospodična iz boljše hiše se sprejme kot poštna pomočnica. Ponudbe na uradništvo pod pod »Stalno 300« 579

POZIV vsem gg. gostilničarjem, kavarnarjem in drugim iz mesta in okolice, kateri imajo v svojem lokalu oboje mojo reklamno ploščico, da bi isto takoj uničili oziroma poslali meni, ker v drugem slučaju nisem v stanu za iste plačati in bodo zato pri davčni oblasti sami odgovorni. 577

S spoštovanjem Vladimir Vlačić, fotograf v Mariboru, Gosposka ulica št. 23.

Velik živinski sejem se vrši v soboto dne 15. oktobra (na dan sv. Terezije) v Račju. Kupci in živinorejci pridite! 576 Županstvo Rače.

Organist in cerkovnih celijaneec, tenorist neoženjen, 27 let z dobrimi sprječevali navdušen za cerkveno petje z pogoji pevskih moči, želi premeniti svojo sedanjost službo radi neprimerne stanovanja. Ponudbe je vpslati na Josipa Kranjc, Slov. Bistrica 44. 573

Proti dobremu plačilu v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravništvo lista.

Novo došlo za jesen in zimo! Obleke za gospode in dečke, plašči v vseh velikostih, zimске suknje, delavski plašči ter perilo v veliki izbiri in po nizkih cenah. Obleke po meri izdelujem točno in za solidno ceno.

JAKOB VEZJAK krojaštvo in konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 5—526ts

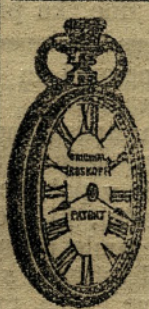
Velika izbira sukna, perila, odev, gotovih oblek, dežnikov, posteljne-ga perja po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, v Mariboru 10—10 Glavni trg 17. 522

GALANTERIJO, DROBNA RIJO, PARFUMERIJO IN RAZNE PLETARSKÉ IZDELKE BALOH & ROSINA, MARIBOR, GRAJSKI TRG 3.

Dekle z dežele 17—18 let staro se išče k dvema otrokoma. Arhitekt Schell, Sodna ulica št. 16 v Mariboru. 574

Širite „Stražo“!

Velika zaloga vsakovrstnih in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 7—5

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

Električno luč

z 10—40 žarnicami dobi vsaka hiša, trgovina in gostilna s prenesljivim strojem, ki ga žene bencin. Teža 80 kg. Cena je 6500 din. Več pove Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1.6—536

Lajca iz hladilnice

prodajamo vsak dan na Glavnem trgu — v Mariboru, komad po 2.80 K. —

Eksportno društvo.

Matheis, Suppanz & Co. Cvetlična ulica šte. 18.

Inserati v Straži imajo uspeh!

Kupim

vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske, prstane, zapestnice, uhanе, srebrn in zlati denar i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrdka

R. Bizjak

trgovina ur, zlatnine in srebrnine

Maribor, Gosposka ulica 16.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica šte. 6.

v Mariboru

reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo 185 brezplačno. 58

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, založen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.